

REDACTIA:
și
ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz u. Nr. 35.

Arti:oli și corespundențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concurs, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:

Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:

Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci

Telefon pentru oraș
comitat Nr. 288.

Concurs.

Pentru deplinirea postului nou sistemizat de revizor școlar diecezan, prin aceasta se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare. Alegândul revizor școlar va fi coordonat referentului școlar ordinar și-și va primi cercul de agende dela Prezidiul consistorial.

Beneficiul împreună cu acest post constă din:

1. Salar anual de 2400 cor.
2. Bani de cortel 600 cor.
3. Diurnă de 8 cor. în cazurile de exmisiuni la vizitarea școalelor și pentru alte treburi, precum și spesele de călătorie.

Dela reflectanții la acest post se cere să aibă o calificare pedagogică academică; ceice pe lângă această calificare pedagogică vor avea și praxă pe terenul școlar, vor fi preferiți.

Aplicarea viitorului inspector școlar se va face în mod provizor, având afacerea să o reguleze definitiv sinodul eparhial proxim.

Reflectanții la acest post au să prezinte la subsemnatul Consistor, în termenul concursual, cereri ajustate cu următoarele documente:

1. Autobiografia, pe scurt, a recurrentului;
2. Extras de botez;
3. Toate documentele de cari dispune relativ la studiul academic prestat;
4. Atestatele despre eventualul serviciu școlar de până acum;
5. Dovezile despre altele eventuale titluri de recomandare pentru postul de sub întrebare.

*Consistorul rom. ort.
din Arad.*

Spiritul de inițiativă.

Eram la o sfințire de biserică. Primire împăratească cu bănderiu și podoabe de arcuri triumfale, popor în haine sărbătorești. Toată înfățișarea acestei primiri învedera poporul băstinaș în desvoltarea lui firească și în suflet cu cultul bisericeii strămoșești. În fruntea poporului intelectual în hainele lor sărbătorești și în suflet cu tradițiile cultului bisericeii strămoșești. Totul

era românesc și creștinesc în această primire. Trăsura de gală menită pentru episcop înse era împrumutată dela un negustor jidan. Un malițios domn trecând în revistă acest tablou îmi zise ironic: uite, de două mii de ani sunt românii aceștia aici și n'au ajuns până acolo să aibă o trăsura boierească. Și batjocura-i vorbă, respunsei, și mă scoase vârtejul din logica ironică:

Mai târziu am revenit la ironia prietinelui și în contemplația mea senină am aflat în ea mai mult decât o simplă zemflea și din ce m'am aprofundat mai mult în tăișul ironiei am ajuns tot mai mult la convingerea, că în ironia aceea se cuprinde o crudă constatare a stării noastre staționare pe terenul desvoltării claselor intelectuale.

M'am făcut anume socoteala cum țăranul nostru și între împrejurările vitrige pe cari le îndură și-a rupt calea spre progres economic și cultural. El are casa lui bine îngrijită cu confortul pretențiilor țărănești, trăsura bună cu cai scumpi la ia. Cu un cuvânt din iobagiul de odinioară s'a făcut micul proprietar, care își zidește sufletului biserică și școală. Aici e progres, dar preotul și învățătorul a rămas tot la resursele vechi de venit, cari nu acopăr exigențele vieții de astăzi și în mijlocul bunăstării generale ce s'a desvoltat a rămas un tip al mizeriei. Avocatul a ajuns să poată trăi cinstit, dar la o stare mai mare materială n'a ajuns nici el, pentru că meseria lui încă e mai mult întocmită pentru câștigarea pâinei de toate zilele, decât pentru câștigarea capitalelor naționale. Iar clasa aceea care câștigă capitalele prin munca lor clasa industrișilor și comercianților nu o avem și fără de suntem lipsiți de clasa capitaliștilor.

Și nu e vorba aici numai de crearea unei aristocrație financiare, ci de foloasele capitalismului românesc din punct de vedere național economic. O fabrică industrială, o întreprindere comercială în mâinile capitalismului român ar însemna fructificarea ținutului românesc cu muncitori români câștigători de averi românești, s'ar naționaliza capitalul. Crearea acestei clase o finem de un categoric imperativ al datoriei noastre naționale-bisericești. Noi nu despărțim nici când

națiunea de biserică, căci națiunea este latentă în biserică și biserică românească în națiune își află îndeplinirea.

De unde să se ia inițiativa? răspundă cei ce sunt chemați a conduce destinele neamului românesc.

In zilele trecute cânta duios un băiat din țara Moșilor cântecul lor:

Munții noștri aur poartă

Noi umblăm din poartă'n poartă.

Moșul zice, că acesta este cântecul durerilor lui, *Weltschmerzul* moșului cum ar zice neamțul.

Firește ne-a înduioșat și pe noi cântecul moșului mai ales că trăim în comuniune de viață cu ei. Incepusem însă se ne facem și aici socoteala cu realitatea vieții și ni-se deschiseră alte orizonturi de vederi, până am ajuns la altă crudă constatare a nimicniciei noastre și în perspectiva aceasta ni-s'a schimbat cântecul Moșului în cântecul cerșitorului.

Cum adeva de 18 seclii de când ne-a așezat Traian între munții cu aur, noi tot rămătorii coastelor de munții cu aur am rămas și n'am putut-o duce mai departe decât la industria de gozari. Cum, de când societățile de exploatare venite cu capitale engleze și germane, n'au avut darul să inspire pe oamenii noștri din Munți, să-și trimită odraslele să se specializeze în ingineria de mine și nici stipendii nu s'au aflat pentru aceasta, ca să avem specialiști cari se iee inițiativa pentru o exploatare cu capitale românești? Ori doar nu s'ar afla capitale pentru înființarea de societăți de exploatare?

Inființarea băncilor românești dovedesc, că sunt și capitale, dacă este inițiativă, căci numai prin inițiativă de specialiști a fost posibil a înființa atâtea bănci românești cu atâtea milioane de capitale societare și capitale de depozite. Uite numai în acești doi ani din urmă băncile Victoria, Albina, Bihoreana Nădlăcana și Banca generală de asigurare își urcară capitalele societare circa cu 7 milioane coroane. Oare pentru o societate de exploatare de munți de aur să nu se fi aflat capitale? Și oare să nu se fi aflat capitaliști români afară de Ardeal cari să-și investească capitale într'o societate de exploatare românească, cum s'au aflat capitaliști englezi și germani pentru înființarea de societăți streine?

Lansăm aceste probleme ale vieții noastre economice ca să dăm impuls spiritului de inițiativă fără de care nu este progres. N'avem pretenția de a reforma societatea românească, dar avem datoria de a spune ce ne preocupă în fața progresului civilizatoric ce trece peste noi, dacă nu vom intra și noi în concertul lui.

Un congres biblic românesc.

IV. de: Dr. N. Bălan.

Având o astfel de ediție bine revăzută a sfintei Scripturi, ea ar fi inzebrată cu autoritate normativă pentru întreaga biserică românească. De ea s'ar folosi scriitorii bisericești în lucrările lor teologice, preoții în predici, precum și toți aceia cari ar dori să citească sf. Scriptură în întregime. De pe ea s'ar rețipări, pentru trebuințele cultului dumnezeesc, *Evangelistarele și Apóstolul*, iar în privința limbii ar fi considerată ca normativă pentru revizuirea celorlalte cărți bisericești, ceea ce e cu atât mai posibil, cu cât aceste cărți și textual se bazează foarte mult pe sf. Scriptură. În acest chip s'ar introduce, cu timpul, uniformitate în toate cărțile noastre bisericești, un lucru de mare importanță pentru păstrarea și întărirea unității noastre religioase și culturale-naționale.

Tot pe baza textului revăzut al cărților sfinte ar avea să se compună și aceea „*Biblie pentru popor*“, de care s'a vorbit mult și totuși nu s'a spus tot ceea ce trebuie să se spună. După cât cunosc eu chestiunea, încă nimeni nu s'a pronunțat la noi asupra felului cum ar trebui să fie alcătuită o Biblie pentru popor. O lămurire principiară a chestiunii se impune înainte de a trece la înfăptuirea ei.

Când zicem „*Biblie pentru popor*“, cei mai mulți se cugetă numai la o ediție foarte ieftină a sf. Scripturi, pe care să și-o poată cumpăra cu înlesnire și poporul; se cugetă deci numai la partea materială a chestiunii. De fapt însă e cu mult mai complicată partea referitoare la alcătuirea unei astfel de Biblii și la răspândirea ei, ca să fie spre folosul poporului.

Cum să fie alcătuită o astfel de Biblie și ce ar trebui să conțină?

Să ne oprim mai întâiu la a doua parte a întrebării: ce ar trebui să conțină o Biblie pentru popor? Ori, formulând chestiunea mai concret: e consult să se publice pentru popor sfânta Scriptură în întregime, sau numai anumite părți dintr'nsa?

Cine e familiarizat cât de cât cu studiul biblic, acela știe că în sf. Scriptură se găsește multe locuri cu anevioie de înțeles și altele cari ușor pot fi interpretare greșit. Și apostolul Petru spune despre scrierile sf. apostol Pavel, că în ele „sunt unele cu anevioie a se înțelege, care cei neînvațați și nestatornici le răsvrătesc, ca și celelalte scripturi, spre pierderea lor“ (II Petru, 3, 13). Cetitorul cu pregătirea și înțelegerea necesară știe interpretă asemenea locuri din sf. Scriptură, pe când cel lipsit de ea rămâne nedificat cetindu-le. De altfel așa stă lucrul cu cetirea oricărei cărți: dacă n'ai pregătirea necesară ca să o înțelegi drept, mai mult poate să-ți strice decât să-ți folosească. Acestea le are în vedere și sf. *Vasile cel Mare*, când li dă chiar unui preot următorul sfat: „Nu te lenevi întru cetiri, mai ales din noul Testament, căci din cetire vechiului Testament adeseori rezultă pierderi, dar nu fiindcă ar conține lucruri stricacioase, ci din cauza că spiritul celor ce-l cetesc spre paguba lor, este prea slab. Toată este folositoare ca hrană, dar celor slabi le strică“¹.

În sf. Scriptură se găsește și astfel de locuri, pe cari nici decum nu e consult să le cetească copiii, junii și chiar mulți oameni maturi. Mă gândesc la acele părți din vechiul Testament, cari conțin istorisiri și prescripte referitoare la raporturile vieții sexuale. Nu cred să existe vre-un pedagog și om înțelegă-

tor, care cu conștiința liniștită ar admite să cetească și copiii, ba chiar și mulți oameni imaturi părți din Biblie ca de ex. istoria incestului lui Lot și a ficelor sale (Facere c. 19) apoi cele despre păcatul lui Onan, a lui Iuda și a Tamarei. (Facere c. 38), despre păcatul lui Amnon cu sora sa Tamar (II Imp. c. 13), legile iudaice referitoare la viața sexuală (Levit c. 18-20; A doua lege c. 22 - 23) etc.

Ce concluziune rezultă din aceste constatări? Aceea, că nu e consult să dai în mâinile poporului Biblie în întregime, ci într'o ediție anume alcătuită, în care vor fi suprimate unele părți, din motive pedagogice și etice. „Biblie pentru popor“ trebuie să fie o astfel de carte care stând pe masa țăranului nostru, va putea fi citită, ascultată și înțeleasă cu folos sufletesc de toți cei din casă. Prin urmare biserică nu are numai dreptul, ci e chiar *datoare* să iee măsuri în acest sens, când s'a hotărât să răspândească sf. Scriptură printre popor. Ea e datoare, de o parte, să nu lase cuvântul lui Dumnezeu pradă unor interpretări arbitrate și greșite, iar de altă parte, să ferească pe credincioși de rătăcirii păgubitoare pentru sufletele lor.

Dar când aderez la părerea ca pentru popor să nu se publice sf. Scriptură în întregime, nu mă gândesc la o ediție a ei compusă din fragmente fără nici o legătură între ele, ci mă gândesc la o *Biblie prescurtată*, care păstrând legătura întregului, ar conține numai aceea ce e mai edificator și mai pe înțelesul tuturor.

La alcătuirea unei astfel de Biblii, unele părți se indică dela sine ca fiind foarte potrivite; în privința alegerii altora ar fi decizător folosul religios-moral cel mai mare ce s'ar putea obține prin ele. Din vechiul Testament ar fi de luat în considerare acele scrieri, pe cari încă biserica veche le-a încuviințat spre citire catehumenilor. În ce privește cărțile istorice ale lui, ar fi suficient ceace ne oferă o „Istorie biblică“ lucrată pe baze mai largi și în legătură strânsă cu textul sf. Scripturi, iar din cele profetice s'ar alege cu deosebire cu cele mai însemnate prorocii mesianice și acelea cari conțin propovăduiri moralizatoare. E de sine înțeles, că importanța cea mai mare va trebui să i-se dea noului Testament. Din cele patru evanghelii, decât ca să publice toate patru cu dese, lor repetiri, ale aceluiași lucruri cred că ar fi cu mult mai bine să se alcătuiască o așa-numită „armonie a evangeliilor“. Faptele Apostolilor ar putea fi reproduse în întregime. Locurile mai grele de înțeles ar fi provăzute cu explicații cât se poate de scurte și precise. Pe lângă toate acestea, un lucru pe care eu îl țin neapărat în lipsă pentru o astfel de Biblie pentru popor e: ca să fie provăzută cu *ilustrații* frumoase și executate artistic. Importanța ilustrațiilor ar fi neprețuită într'o astfel de carte, căci prin ele s'ar stărni interesul spre citit și s'ar înlesni foarte mult înțelegerea celor citite.

Așa îmi închipuiesc eu o „Biblie pentru popor“. Pentru publicarea ei, ca să coste cât mai puțin, ar avea să se îngrijească autoritățile bisericești, dar cred, că s'ar găsi chiar și particulari, cari vor jertfi cu dragă inimă pentru o operă atât de folositoare.

După ce se va fi răspândit această „Biblie“ în sânul poporului în zeci și sute de mii de exemplare, se vor putea publica și cărți întregi din sf. Scriptură, însoțite de scurte tălcuiri pentru popor, — și numai după ce se va fi pregătit terenul prin toate acestea, ne vom putea gândi și la o ediție mai completă (întru toate completă, nici când) a sf. Scripturi pentru popor, dar aceasta însoțită de explicațiile necesare.

V.

Mi-ar putea face cineva obiecțiunea: de ce să punem atâtea îngrădiri, când voim să răspândim Biblia printre popor? Protestanții doar nu fac așa, ci dau Biblia în mâinile tuturor, fără deosebire de vârstă și cultură și fără teama că prin aceasta vor produce vre-un rău.

Nu-mi este greu să răspund la această obiecțiune. Am indicat mai sus motivele de ordin pedagogic și etic, pentru cari se impun anumite restricțiuni în privința răspândirii Biblii în popor. Am arătat că biserica e datoră să ia măsurile de lipsă ca Biblia să fie înțeleasă drept și să servească spre edificarea morală a cetitorilor. Necesitatea unor asemenea măsuri încep să o recunoască chiar și protestanții. Sinodul protestant general din Palatinat, ținut în toamna anului 1901, au luat cu unanimitate hotărârea să roage autoritatea bisericească să se ocupe mai de-aproape cu edarea unei biblii prescurtate, „fiindcă există o trebuință general simțită (ein allgemeines empfundenes Bedürfnis) de o carte care, după ce se vor fi suprimate locurile mai puțin importante și cele ispititoare pentru tinerime, să dea cuprinsul esențial al Scripturii într'o formă îndemânatică“.¹ Păreri de felul acesteia aș putea citi mai multe, căci sunt mulți teologi protestanți cari le susțin.

Iată deci că și protestanții cer anumite restricțiuni în privința cetirii și răspândirii Biblii!

Dar provocarea la protestanți, în cazul de față, nici nu e la loc, fiindcă altfel e privită Biblia la ei altfel la noi. Se știe că protestanții, conform așa-numitului *principiu formal* al lor, țin Scriptura ca singura normă a credinței. Fiecare creștin protestant are dreptul să-și extragă e! însuș, prin interpretarea ce el o dă cuvintelor scripturii, învățăturile de credință ale sale. Acest principiu dus cu consecvență până la sfârșit, admite *quot capita, tot sensus* în materie de credință. E evident, că între a.sfel de împrejurări, la protestanți n'a putut și nu poate să se susțină unitatea credinței, o condiție indispensabilă pentru unitatea internă a bisericei. De aici se explică numărul mare al sectelor în cari este divizat protestantismul, precum și diversitatea ce există între teologii protestanți chiar și în privința celor mai esențiale învățături ale creștinismului.

Prin urmare protestanții lucrează în consecvență cu amintitul principiu formal al lor, când dau Biblia în mâinile tuturor credincioșilor, fără să-și bată capul mult cu aceea, de ce duh vor fi ei inspirați citindu-o.

De tot altfel stă chestiunea privită din punctul nostru de vedere. Căci pentru noi, nu Scriptura este norma nemijlocită a credinței, ci *doctrina cea vie*, păstrată, definită, și propovăduită din partea bisericei pe baza sf. Scripturi și a sf. Tradițiuni, ea izvoare ale revelațiilor dumnezeiești. *Biserica* a fost instituită de Mântuitorul ca să-i continue opera; ei i-a încredințat spre păstrare harul și adevărul religios, pe care e datoră să-l împărtășească tuturor oamenilor cari doresc să-și lucreze mântuirea. Biserica are făgăduința, dată de întemeietorul ei, că nici porțile iadului nu o vor birui, iar prin asistența neîntreruptă a Duhului Sfânt, de care se bucură, ea singură are să fie și este în mijlocul tuturor furtunilor „stălp și întărire a adevărului“ (I. Tim. 3, 15). Biserica lui Hristos și poate să fie depozitara credincioasă a mijloacelor de mântuire, fiindcă ea nu este o societate care s'ar schimba de-odată cu trecerea persoanelor cari o com-

¹ Citat la I. Hoffmann: *Die Hl. Schrift ein Volks- und Schulbuch in der Vergangenheit*, Kempten 1902, pag. 135.

pun într'un timp, ei este o comunitate stabilă, bazată pe aceleași principii ale credinței și condusă dela început și până astăzi de același Duh, al adevărului. Biserica a păstrat și sf. Scriptură, pe care, împreună cu sf. Tradițiune, o consideră ca izvor al revelațiunii divine. Învățăturile credinței și ale vieții creștinești, pe cari biserica le scoate din aceste izvoare cu competența ce o are de a le interpreta autentic, le împărtășește ca o mamă bună fiilor ei credincioși spre mântuire.

Principiul formal al protestanților este insuficient și de o valoare foarte subiectivă. Ca să scot la iveală numai câteva scăderi ale aceluia principiu, întreb: oare dela Hristos și până la încheierea canonului cărților sf. Scripturi, deci până spre sfârșitul veacului prim, creștinii ce normă a credinții au avut? Scriptura, evident, nu, ci aceea normă a fost doctrina cea vie păstrată și propovăduită de biserică prin apostoli și prin succesorii lor. Dar creștinii cari nu știu ori nu pot citi sf. Scriptură, — și câți au fost de aceștia dela început și până astăzi! — Ce normă a credinței au ei? Mântuitorul n'a scris nici un șir măcar și n'a dat apostolilor poruncă să scrie, ci le-a împărtășit doctrina cu graiul viu și le-a poruncit să o vestească la toată făptura. Prin urmare voința Mântuitorului n'a fost să le dea oamenilor o carte drept normă a credinții lor. Sf. Scriptură nici nu conține o expunere sistematică a doctrinelor mântuitorului, ci singuraticile ei scrieri au fost compuse la ocazii speciale și cu considerare la anumite trebuințe sufletești ale credincioșilor. Chiar unii dintre scriitorii sfinți spun că n'au scris tot, ei și-au păstrat unele învățături ca să le împărtășească cu graiul viu, îndatorind pe creștini să păzească și pe acestea întocmai ca și pe cele vestite în scris. Prin urmare și Tradiția este un izvor al doctrinei revelate. Dar chiar presupunând că în sf. Scriptură se găsește întregul adevăr creștin, cine ne dă cheazăie despre autenticitatea ei și cine ne-o interpretează așa cum trebuie ea înțeleasă? Fără îndoielă, biserica, în puterea drepturilor și prerogativelor ei ca depozitara adevărului mântuitor. Prin urmare nu Scriptura, ci doctrina bisericească este normativă pentru conștiința noastră religioasă.

Prin aceasta se înțelege, nu scade nici decum valoarea sf. Scripturii, ci din potrivă: crește în fața credincioșilor, având ei din partea bisericii garanța deplină a interpretării autentice a cuvântului dumnezeesc.

Din cele zise rezultă și mai mult, că biserica e datoare să poarte grijă, în interesul binelui sufletesc al fiilor săi, ca aceștia să înțeleagă drept cuvintele Scripturii. Prin măsurile ce le va lua în scopul acesta, biserica tinde să normeze și lumineze conștiința religioasă a credincioșilor săi și să o ferească de rătăcirii, ceace este o condiție neapărată pentru crearea unei religiozități profunde și a unei vieți morale sănătoase. În același timp biserica își păstrează și păzește în acest chip unitatea internă, bazată pe unitatea credinței membrilor săi. Ce importanță are această pază a unității religioase nu numai pentru biserică, ci și pentru neamul pe care-l ocrotește ea, ne putem închipui gândindu-ne la primejdia ce ne-ar amenința, când pe urma unor interpretări subiective a sf. Scripturii s'ar ivi secte religioase și în sinul poporului nostru. Până acum avem destul de furcă cu secta nazarenilor, n'avem trebuință și de alte sfășieri.

Pentru memoria unui coleg.

La parastasul din duminică trecută, oficial pentru memoria scumpului nostru coleg *Vasilie Tit*, m'au abătut un șir de gânduri.

Ce poți să zici de viața aceasta?! Planul lui Dumnezeu e nepătruns.

Am văzut la acest parastas, pe niște colegi iubitori, jelind pe celce s'a dus din mijlocul lor și pentru memoria căruia, nu scapă nici o ocazie, de a nu-i aminti cu sfințenie numele. Dacă îți moare iubita mamă, o jelești cu iubirea fească ce îți sădită, de îți moare un prieten! jelești cu iubirea prietenească, dar iubirea față de fostul coleg *Tit*, e mai mare cași cea prietenească, căci el ne-a fost mai mult, decât un prieten. El era un om bătrân deși avea numai 26 de ani. Și era bătrân prin judecata-i clară și bunăvoința cu care întimpină pe toți. Nici când n'a cârțit contra sorții, deși poate de mulțori avea dreptul. A fost un suflet chinuit și poate și gândurile i-au nutrit boala.

Sunt 7 ani, decând a început se urmeze cursul I teologic și 5 ani, bolnăvicios, a stat acasă. Se restaurase acum 2 ani, deplin — cel puțin așa se credea. — Până a stat cu noi, 2 ani și jumătate, boala nu și-a arătat ghearale. Nimenea dintre noi, nu bănuia, că germeul îl roade. Il vedeai preumblându-se prin grădina seminarială aproape tot singur și meditănd. Și așa a dus-o, acum doi ani și anul trecut. Dar pela postul Paștelor, din anul acesta, ne spune — mai mult în glumă — că pe el îl cam doare pieptul. Se concediază acasă, și ne zice „la revedere pe Paști“. Dar el nu ne-a mai văzut, ci cu primăvara deodată ne-a părăsit. Grupul de teologi, care l-a petrecut la groapă, a făcut un gest de iubire și datorință, față de memoria lui. Aceștia l-au revăzut, dar el pe ei, nu. Și a fost atâta jale, pentru el, în seminar. Iar la ei, în casa părintească și mai multă. Când bulgării de pământ au răsunit sinistru pe coșciugul lui, iacrimile au podidit lumea adunată. Și au plâns cu toți, și plângea și vremea, căci plouă. Iar aceste momente, nu se pot uita.

Aceste idei îmi trecură prin minte, când auzii, întonându-se, duminică: „Cu dăhurile dreptilor...“

Tu, bunule coleg, dormi somnul vecinic. Ai trecut peste toate neajunsurile vieții. Noi, ne aducem aminte de tine. În convorbirile noastre zilnice, te amintim des, și din duioșia vorbii noastre, fiecare poate observa, că te-am iubit. Cu tine s'a dus din mijlocul nostru, un fiu vrednic de a sluji altarului și un suflet capabil de tot ce e bun și nobil. În timp ce tu îți dormi somnul vecinic, noi te amintim.

În tot anul îți vom aduce parastase, căci vom fi preoți.

***

Și facem aceasta pentru memoria unui coleg.

Unul dintre colegii tăi.

Dela „Asociațiune“.

Concurs.

Pentru ocuparea unui post de profesor ordinar la școala civilă de fete cu internat și drept de publicitate a Asociațiunii, se publică concurs până la termenul 30 iunie n. 1912.

Concurenții au să-și înainteze cererile până la termenul indicat comitetului central al Asociațiunii în Sibiu (Nagyszeben), Strada Șaguna, Nr. 6 însoțite de următoarele documente:

1. certificat de botez,
2. document despre calificățiune cerută prin legea statului pentru ocuparea posturilor de profesori ordinari la școlile civile, cu pregătire specială pentru limbi și istorie,

3. document despre studiile pregătitoare și despre ocupațiunea de până acuma,

4. să dovedească că știu perfect limba română în vorbire și scriere.

Concurentul ales va avea să observe dispozițiunile Statutului de organizare al școlii (care se poate primi dela direcțiunea școlii pentru suma de 30 fil.)

Profesorul, până când e provizor, primește salariu anual K 2000 — în rate lunare anticipate, și K 300 — bani de cvartir, în rate treilunare anticipate. Devenind definitiv, primește salariu anual K. 2530 — și bani de cvartir K 600 — dacă proxima adunare va aproba deciziunea comitetului central privitoare la adausul de scumpete de 15%, după salariul fundamental de K 2200 — 5 cinciveualele a K 200 — și drept de pensie la fondul regnicolar al statului, unde va achita taxele prescrise.

Cererile intrate după termen nu vor fi luate în considerare.

Sibiul, din ședința comitetului central al Asociațiunii, ținută în 11 maiu 1912.

Andrei Bârseanu,
prezident.

Oct. C. Tăslăuanu,
secretar.

CRONICA.

Examele la școala diecezană civ. de fete din loc se vor ține după următoarea programă:

Joi în 7 (20) iunie, 8—11 ore, examen cu toate elevele din religione și limba română.

Vineri în 8 (21) iunie, 8—10 ore, clasa I civ. din celelalte obiecte.

„In aceeași zi, 10—12 ore, clasa II civilă din celelalte obiecte.

Sâmbătă în 9 (22) iunie, 8—10 ore, clasa III civilă din celelalte obiecte.

„In aceeași zi, 10—12 ore, clasa IV civilă din celelalte obiecte.

Duminică în 10 (23) iunie, înainte de amiază Te Deum.

„In aceeași zi, după amiază dela ora 4 festivalul școlii cu producțiuni declamatorice-muzicale și cercetarea expoziției lucrurilor de mână ale elevelor.

Marti în 12 (25) iunie, 8—12 ore, examen cu elevele private.

Biserica românească din Ierusalim. Am ajuns și noi timpul să ne avem lăcaș de rugăciune cinstit pentru bunii noștri creștini cari pelerinază la mormântul Mântuitorului. Dl T. Burada a constituit la Ierusalim un comitet pentru zidirea unei biserici ortodoxe românești. Lucrările s'au și început. Actul de săparea temeliei este următorul:

„In numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, Amin“.

Iată rebul lui Dumnezeu T. T. Burada, președintele „Comitetului pentru zidirea bisericii ortodoxe române în Ierusalim“, înființat în anul 1906 cu inima sfâșiată de durere și măhnit până în adâncul sufletului, cunoscut vă fac vouă Românilor din România, precum și vouă Românilor ce locuți în țări străine, despărțiți de tulpina românească, purtând greul jug al străinismului, că Români n'au avut nici odată aici în sfânta cetate a Ierusalimului o biserică a lor în care să audă sfintele rugăciuni în limba neamului lor, și nici o casă de adăpost pentru cei ce vin din evlavie spre închinare la locurile sfinte din Palestina și mai ales la sfântul mormânt al Mântuitorului lumii Isus Hristos

Astăzi însă, cu ajutorul lui Dumnezeu, prin osâr-dia și zelul cel mare al membrilor comitetului, care cu multă trudă și mari osteneți ce au întâmpinat și întâmpină întru adunarea de bani cu condici de milă, avem și noi Români închiriați aici în Ierusalim o casă de adăpost, de mai mulți ani, acuma, începând din anul 1908, în care vin închinătorii, fiind în aceea casă și un paraclis unde se fac rugăciuni în limba românească.

Tot acuma vă mai fac de cunoscut vouă că tot cu banii adunați de membrii comitetului s'a cumpărat aici în Ierusalim o bucată de pământ pe care nu va trece mult și se va zidi o biserică ortodoxă română, și iată că astăzi 21 Martie 1912, săpând, însemnat-am locul unde se va pune temelie ei, și fi-va aceea biserică cea întâiu a Românilor ce se va înălța aici în Ierusalim, întru slava lui Dumnezeu și fala întregului neam românesc, și așa va fi, și avea hramul sfântului întâiu mucenic și arhidiacon Ștefan.

Drept aceea cătră tine ne îndreptăm Doamne și strigăm, ia aminte glasul rugăciunii noastre și ne luminează, și ne ajută, și ne întărește ca să lucrăm și de astăzi înainte tot cu aceea rîvnă de dragoste ca să putem eși cât mai curînd la limanul dorit.

Bine cuvîntat fie numele tău Doamne, D-zeule atolputernic, cel ce ai zidit cerul și pământul din nimic.

„Scriu-s'au aceste toate, știut să fie“.

Ierusalim, 21 Martie 1912.

Theodor Th. Burada.

Un vechiu și frumos obicei se păstrează și azi în orașul Reims din Franța. Anume în tot anul la praznicul Rosaliilor un preot cântă cu un tulpnic felurite cântări bisericesti de pe acoperișul bisericii. Credincioșii ascultă cu miile și cu cea mai mare evlavie aceste cântări. Ori câtă silință și-au dat aristocrații francezi, n'au fost în stare să nimicească acest frumos obicei.

Dl Ioan Bogdan, profesor universitar, de origine din Brașov, a fost denumit de dl ministru Arion rector al universității din București.

Inviat din morți. Cazul acesta s'a întâmplat în Przemysl (Galiția). La înmormântare, după ce s'au isprăvit ceremoniile obicinuite, când rudeniile aruncau deja pământ pe coșciug, deodată coșciugul a început să se miște și se auziau din el vaete desperate. Scoțând coșciugul și desfăcându-l au văzut spre marea lor mirare că presupusul mort trăește.

Profesor la universitate în Ungaria femeie nu poate fi. Ne-o dovedește aceasta cazul profesoarei Dr. Lang Margit, care a petiționat, pentru a fi denumită profesoară la universitatea din Budapesta. Însă decanul facultății i-a respins cererea, pe motivul, că femeie nu poate ocupa astfel de posturi.

Aviatorul Vlaicu premiat. Ziarele din Regat aduc știrea că academiile române a premiat cu premiu de 10.000 lei pe inginerul Aurel Vlaicu, de origine ardelean, pentru aparatul său de zburat.

Universitatea insulei Patmos. Așa se numește mănăstirea din insula Patmos zidită în secolul al unsprezecelea de cătră niște călugări cari s'au întrunit aici pe motiv că pe insula aceasta s'a făcut revelațiunea. În evul mediu servea ca și un centru al științelor chiar și astăzi se propun studii teologice și de filologie clasică. Mănăstrea dispune de o bibliotecă care conține manuscrise interesante și cari sunt arătate cu o oarecare gingaș e rarilor vizitatori. Cele mai de valoare lucruri sunt: o parte din evanghelia Stului Marcu, din veacul al V-lea; un capitol din cartea lui

sfântului Gregorie din veacul al X-lea, și o liturgie pe pergament din veacul al XII-lea. Cel mai interesant exemplar este o ediție a lui Pindar, care, după cum afirmă călugării, ar fi prima carte tipărită grecește în Germania, și poartă data 1480.

Din țara rozelor. În luna maiu și inuie se ține culesul de trandafiri în Bulgaria. Se culeg bobocii trandafirului, din cari se pregătește apoi uleul de roze. Valea Kazanlicului dă pe an 1700 chilograme din acest parfum prețios. Producțiunea țării întregi se cifrează cu 13.770 chilograme. Culesul se începe în zori de zi, dar nu durează decât până la 9 ore dimineața; căci după ora aceasta trandafirul pierde ceva din miros și este mai puțin potrivit pentru fabricarea uleiului. Din trei mii chilograme de foi de roze se destilează cam un chilogram de uleu, al cărui preț variază, după fineță, între 800 și 900 coroane. Partea cea mai mare o cumpără comercianții din Constantinopol. Uleul de roze oriental, deși se vinde cu prețuri mari, se falsifică în mare cantitate.

Cronică bibliografică

A apărut revista literară, artistică și politică „Luceafărul” Nr. 21, 1912 cu următorul cuprins bogat și variat: E. G.: Cum mor amintirile. Ecaterina Pitiș: Cântec (poezie). A. Strindberg: Toamnă (traducere). Alice Călugăru: Cântec de ploaie (poezie). Emil Tofan: Dragostea cocoșatului. Catullus: Departe. (poezie). I. Agărbiceanu: Povestea unei vieți (roman). Ecaterina Pitiș: Cântec (poezie). Dări de seamă: D. Tomescu: Almanaco del „Goenobium”. Cronici: T.: Băncile populare din România. I. T. Lais: Știri din Bucovina: Dărul d-lui A. Vlahuță. P. Liciu. Aurel Vlaicu. Însemnări: O sută de ani. Cum se răzbuună „Gazeta”. „Lex. Apponyi”. Ad calendas. Aschii. — Bibliografie.

„Un congres biblic românesc” de dr. Nicolae Bălan, profesor de teologie Sibiu 1912 retipărire în broșură din „Revista teologică”. Atragem atențiunea preoțimei noastre asupra acestei broșuri în care dl. profesor Bălan reliefează cu un aparat științific și cu exemple din viața bisericească a apusului mai ales a germanilor; necesitatea unor remedii de a răspândi cu mai multă tenacitate învățătura sf. Scripturi. Toate acestea le face pendente de convocarea unui congres biblic românesc, în care se fie reprezentată românimea din toate părțile. În nrul de azi reproducem și noi o parte din acest studiu. Se poate comanda dela autor Sibiu.

Povestiri morale pentru copii, traducere de Eugeniu Vincler București 1912. Este o carte moralizatoare pentru copii. Literatura noastră pentru copii e destul de săracă de aceea traducerea dlui Vincler e binevenită. Povestirile cuprinse în ea au darul să înduioșeze, să deștepte compătimirea și să facă mai bun pe cel ce le citește, limba frumoasă în care sunt traduse de asemenea servește la îmbogățirea vocabularului limbistic pentru mica generație.

Concurse.

Pentru ocuparea postului de capelan temporal, pe lângă veteranul preot Antoniu Popoviciu din Ierșnic, tractul Belințului, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala” din Arad.

1. Jumătate din sesiunea parohială, constătătoare din 32 jughăre.

2. Jumătate din birul legal.

3. Jumătate din toate venite stolare legale.

Alesul va suportă toate dările publice după beneficiul său, și va catehiză la școala noastră din Ierșnic, fără altă remunerație.

Parohia e de clasa a II-a.

Reflectanții sunt poștiți a-și așterne petițiile, instruate conform legilor în vigoare, comitetului parohial din Ierșnic, pe calea oficiului protopopesc din Belinț (Temes-megy), în vre-o duminică sau sărbătoare a se prezenta în sf. biserică, spre a-și arată îndemânătatea în cântare și tipic, eventual în serviciul dumnezeesc și în predică.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb*, protopresbiter.

—□—

2-3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc-cantor al dela școala conf. gr.-or. rom. din Slatina-mureșană (Marosszalatna) prin aceasta se escrie concurs cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în organul diecezan.

Salariul învățătoresc este: 1. Bani gata cor. 482. 2. 18 jughere pământ, a cărui venit anual să prețuiește 120 cor. 3. Locuință în natură cu 2 odăi, cuină, cămară și supraedificate. 4. Grădină de legume. 5. Spese de conferințe 20 cor. 6. Scripturistică 10 cor. 7. Pământ 12 cor. 8. Lemne pentru încălzirea salei de învățământ și a locuinței învățătoresci după trebuințe. 9. Dela înmormântări, unde va fi poștit, fără liturgie 1 cor, cu liturgi 2 cor. 10. Dela parastas 50 fil.

Întregirea salariului la 1000 cor., precum și cvinvenalele s'au cerut dela stat. Alesul e îndatorat a providea cantoratul în și afară de biserică, precum și a instrui școlarii în cântările și ceremoniile bisericesti.

Să obsearvă, că podul deasupra salei de învățământ se rezervă pentru păstrarea bucatelor fondului parohial, până când se va zidi local corăspunzător pentru acest scop.

Recursele ajustate conform Regulamentului și ordinilor în vigoare să se susțină P. On. Oficiu protopresbiteral în Maria-radnă, iar recurenții să se prezinte în sfa biserică din Slatina-mureșană, pentru a-și arată desteritatea cantorală.

Slatina-mureșană, la 6/19 Maiu 1912.

Comitetul parohial.

În conțelegere ca: *Procopiu Givulescu*, prptoprezbiter, inspector școlar.

—□—

2-3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii III-a învățătoresci din **Boroșineu**, se escrie concurs, cu termen de 30 zile, dela publicarea primă în foaia „Biserica și Școala”.

Venitele sunt: 1000 cor. salar fundamental; 12 cor. pentru scripturistică; 12 cor. pentru conferințele tractuale și 20 cor. pentru adunarea generală și 16 cor. ca relot de cvartir.

Cvinvenalele parohia nu le asigură dela sine. Alesul va fi îndatorat a instrui elevii din clasă designată de comitetul parohial, precum și elevii de repetiție, la rândul său, apoi va avea se instrui elevii săi în cântările bisericesti și să-i conducă la biserică la serviciile divine, având a ține însuși ștrana regulat.

Recursele ajustate cu toate adnexele recerute și adresate comitetului par. din Borosineu, să vor nainta Oficiului p-pese gr. or. rom. din Borosjenő (Borosineu) în termenul de sus, în care termen reflectanții sunt poțitiți a se prezenta în careva duminică sau sărbătoare în s. bisericească, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Borosineu, din ședința comitetului par. ținută la 6/19 maiu 1912.

Dr. Teodor Burdan
președintele comit. par.

Vasile Augustin
notarul com par.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia* ppresbiter inșp. școl.
—□— 2—3

Licitațiune minuendă.

Pentru edificarea de nou a sței biserici ort. rom. din comuna Sălăgeni (Szelezsény p. Borossebes) conform planului și preliminarului de spese aprobat de V. Consistor sub Nr. 8170/909 se publică licitațiune minuendă cu termen de 5/18 iunie 1912 la 10 ore a. m. în sala școalei confesionale din loc.

1. Prețul de esclamar e 13914 cor. 09 fil. din care sumă reflectanții vor avea să depună un vadiu de 10% din prețul esclamat în bani ori în hârtie de valoare înaiute de începerea licitațiunei.

2. Pentru participare nu poate să-ș formuleze nici un reflectant nici un fel de pretenziune față de comuna bisericească.

3. Planul, preliminarul de spese și condițiile de licitare se pot privi de cătră reflectanți la oficiul parohial din Sălăgeni în orice timp. Condițiunile se vor publica înaiute de începerea licitațiunei.

4. Spesele împreunată cu compunerea planului și a preliminarului de zidire le va suportă acel întreprinzător care va efeptul lucrarea zidirei.

5. Comitetul parohial își rezervă dreptul de a da lucrarea în întreprindere fără privire la rezultatul licitațiunei aceluși reflectant, în care va avea mai multă garanță materială și morală.

Dat în ședința comitetului parohial ținută la 14/27 maiu 1912.

Ioșif Cămpian
preș. com.

Ilie Motu
not. com.

În conțelegere cu: *Iuliu Bodea* adm. p-pese.
—□— 1—3

Comuna bisericească gr.-or. rom. din (Șeitin Sajony, com. Cenad) escrie concurs verbal și secret pentru repararea sântei biserici, conform planului și specificării de spese aprobate prin Veneratul Consistor eparohial sub Nri 3272/1908; și anume pentru următoarele lucrări:

1. Lucrul zidarului. 2. Lucrul lemনারului. 3. Acoperirea turnului cu tinichea. 4. Acoperirea bisericii cu „eternit”. 5. Lucrul de măsurari, lăcătuși, pictor ferestrari. 6. Boltitură noauă după sistemul „Molier”. 7. Așezarea parafulgerului.

Planurile se pot vedeă la oficiul parohial gr.-or. rom. din Șeitin, de unde doritorii pot primi fără spese semnarea detaliată a lucrărilor.

Ofert se poate face pentru toate lucrările la oțelă precum și separat, la tot cazul însă pe blanchele, ce le va pune la dizpozițiune comuna bisericească, și se vor complectă corect și punctual.

Ofertele mance se vor respinge.
Ofertele închise, sigilate se pot înaintă până la ore a. m. 8 iunie 1912 st. n. președintelui comitetului par. cu nolița: „Ofert pentru repararea bisericii gr.-or. rom. din Șeitin.

Ofertele întărziate nu se vor luă în conziderare. Licitațiunea verbală se va ținea în 9 iun. la 10 ore când se va desface ofertele închise, și se va hotări cum să se deie lucrarea.

Recurenții au se depună în licitațiune 5% ca vadiu președintelui com. par., celce primește lucrarea va completă la 10% vadiul, iar celorlalți li se înapoiază. Lucrările se vor săvârși conform regulamentului (Közszállitási szab). Comuna bisericească e în drept a da ori cui; întreprinderea fără privire la suma oferită.

Șeitin la 6/19 Maiu 1912.

Petru Vemet,
preot gr.-or rom.

George Șiclován,
preș. com. par.

—□—

1—1

Pentru zidirea din nou a cancelăriei oficiului protopopesc din Világos (Șiria) prin aceasta se publică licitațiune minuendă pe ziua de 9 iunie st. n. 1912 3 ore p. m. care se va ținea în localitatea oficiului p-pese din Șiria, unde afară de licitațiunea minuendă verbală și după terminarea aceleia, imediat se vor desface și eventualele oferte închise. Atât reflectanții cari vor luă parte la licitațiunea verbală cât și cei cu oferte închise au a depune la oficiul p-pesc din Világos respective a adnexă la ofert, vadiu de 10% dela prețul de exclamar de: 4466 cor. 58 fil.

Planul, preliminarul de spese și condițiunile de licitațiune, se pot vedeă la oficiul p-pescu din Șiria în oarele officioase.

Pentru studiarea actelor de mai sus ori participarea la licitațiune, licitanții nu-și pot formulă nici un drept la diurnă sau spese de călătorie.

Világos (Șiria) la 8/21 Maiu 1912.

Mihail Lăcuta,
ppop. rom. ort.

—□—

2—3

La Librăria Diecezană din Arad se află de vânzare: **Propise (Corecte) de examen** à Cor. 1-20 fil. suta bucăți plus porto postal — 30 fileri.

La Librăria Diecezană din Arad

se află de vânzare

Molitvelnicul cu litere latine

legat à cor. 14.

Librăria Diecezană

Arad, strada Deák-Ferencz Nr. 35.

Mare depozit în-ornate, recvizite bisericesti și anume:

ORNATE (odăjdii) în cele mai variate execuțiuni după ritul bisericeii ortodoxe române, ❖ dela 50—1000 Coroane. ❖

POTIRE de aur, argint, bronz aurit, sau argintat dela ❖ 36 până la 200 Coroane. ❖

CRUCI pentru altare, pentru funcțiuni, din tot soiul de metal și lemn dela 4—100 Cor.

CĂDELNIȚE de bronz și argint dela 20—100 Coroane

CANDELE de argint dela ❖ 6 până la 100 Coroane. ❖

DISC cu stea de bronz și aur, dela 15 până la 50 Cor.

LITIER de tinichea și argint dela 60 până la 100 Cor.

CUTIE pentru mir și pentru cuminecătura celor bolnavi, din argint, cu prețul de 34 Cor.

ICOANE pictate pe pânză în diferite colori și mărimi, dela 8 până la 100 Coroane.

PRAZNICARE pe lemn ori tinichea dela 9—50 Cor.

EVANGHELIA cu litere latine și cirile legate mai simplu dela 24—40 Cor., în legătură mai fină 50—150 Cor.

APOSTOL, Octoichul cel mare, Ceaslov, Cazania, Mineile pe 12 luni, Molitvelnic cu litere latine sau cirile și cu toate celelalte necesare bisericilor noastre. La dorință servim la moment cu informațiuni ❖ și deslușiri mai detaliate. ❖

Cu stimă:

Librăria Diecezană.